

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Dissertatio Medica Sistens Naevorum Origines

Gruner, Christian Gottfried Gruner, Christian Gottfried

Ienae, 1778

VD18 13134485

Capvt II. Therapia Naevorum.

urn:nbn:de:gbv:45:1-15050

vel ex consensu partium contingunt, non vero ex necessitate quadam, in quo quemlibet prudentem mecum consentientem habeo. Ex STAHLII doctrina, etiam quaedam signa ex naevis in morbis sunt enumerata *yy*), v. c. bonum esse, naevos maternos, in quo demumcunque membro insideant, neque figuram, neque colorem mutare: at pessimum, eos decolorari, flavescere, emarcescere, vnaque grauia mala aegrum exercere. Sed vereor, vt, nullo respectu aliarum rerum circumstantium habito, ex hoc signo solo pessimum exitum praedicere liceat, etiamsi concedam, in coniunctione aliorum pestiferorum signorum hanc decolorationem summam humorum resolutionem et instans vitae periculum designare posse. Sed pedem hic figamus, in sequenti capite curationem naeuorum breuissime exposituri.

C A P V T II.
T H E R A P I A N A E V O R V M.

§. LXIII.

Introitus.

Auidissimi cum sint homines, scire remedia, quibus cuncta corporis mala tollantur, non defuerunt, qui de extirpandis iis vitiis ac declinationibus, quae venustatem oris et cutis conspurcant, maximeque naevis, cogitent. Quae de re naeuorum examine theoretico absoluto, nostri est, vt diligenter inquiramus, quatenus remedia potissimum sint idonea ad abstergendas istas maculas. In quo recte efficiendo praecepta therapiae generalis sequemur, primo solliciti de iis remouendis causis, quae talem naeuum procreare possunt, deinde vero ostensuri, quid faciendum sit ad naeuos ipsos delendos. Prima igitur indicatio erit: *Vitandae et corrigendae sunt omnes causae, quae naeuos gignere possunt; quas igitur causas in suas redigere classes nunc animus est.*

§. LXV.

yy) Confer. III. GRVNERI Semiotic. p. 565.

§. LXV.

Varia seminis vitia sunt corrigenda.

Iam supra ostendimus, sola liquoris feminalis optimi virtute embryonis vitam quasi e somno excitari, et plures eius corporis partes laete copioseque euolui. Necesse igitur est, si qualitates bonae huic liquori deficient, vel si nimia pars seminis aduenerit, vel si semen parcius, tenue aut aquosum, aut nimis crassum, aut tenax fuerit, varias declinationes in embryone oriri. Ex his intelligitur, semen si nimis tenue sit, densantia, neruina ac roborantia esse adhibenda; si tenax ac viscidum, victum tenuem sequendum. Inprimis autem ut semen qualitates suas natiuas retineat, voluptatem et crebram venerem vitandam esse, sedulo monemus. Nam ut modica et rara venus iuuat, sic frequens valde eneruat, omnes corporis functiones debilitat, et ob defectum bonae lymphae semen minus idoneum ad euolutionem germinis efficit. Quare in ea opinione sum, ad moderandum nimium coitum, qui in matrimonio contingit, nihil vtilius esse, nihil praestantius, quam quotidianam tori genialis consuetudinem fugere, et prudentissimum illud LYCVRGI institutum obseruare, qui lege sanxit, ne quis sponsus cum sponsa vna dormiret. Neque iniuria. Quantum enim detrimenti viro inferatur, si vxorem qualibet nocte comprimere vel inuitus cogitur, ne cornua in fronte gerat, exinde patet, quod tales viri breui dierum spatio iuuentutis colorem ac decorem amittunt. Quidni eiusmodi viri semen oporteat modicum et aquosum esse, indeque varias declinationes in fetus habitu oriri? Praecipue autem est prouidendum, ne gonorrhoea vel alio malo venereo infecti coniugium ineant, quia cum ipso semine quandam acrimoniam in embryonem transferre, vlcera, maculas et verrucas excitare, ac ossium epiphytes infestare posse videntur.

L

§. LXVI.

§. LXVI.

Abstinencia a coitu post mediam grauiditatem.

Antea monuimus, concumbendum raro esse. Ex quo consequitur, vt coniuges circa mediam grauiditatem a coitu plane abstineant. Dura profecto lex, sed pernecessaria, nisi velint graues poenas luere. Nam tunc temporis frequenti coitu facile abortus citatur, dolores colici et tormina excitantur, menses intempestiui et haemorrhagiae vteri euocantur, et per vehementem pressionem fetui tales deformitates imprimuntur, quas postea mulierculae naeuos nominant. Haud rarae flebilis euentus obseruationes sunt. Nobis satis est, supra testem idoneum Cl. KLINKOSCH, attulisse.

§. LXVII.

Omnes vehementes animi motus sunt vitandi.

Similiter alio loco ostendimus, quantum damnum vehementes animi motus corpori inferant; hinc omnes causas, vnde gigni possint, diligentissime vitandas esse monemus, cum maxime, quia aduersarii statuunt, naeuos oriri, si grauida a vehementi terrore, propter visum inopinatum fuerit correpta. Huic noxae fugiendae sequentem regulam peraccomodatam proponimus. Filiae ita educantur, vt nihil exhorrescant, v. c. vulnere, mures, araneas rel. sed plerasque res, vel vere, vel opinato adpectu foedas, sine vilo metu ferant vel attingant. Nam in omnibus rebus habitudo phantasiae supprimit vim, et sic ab assuetis non fit passio. Quis enim tenebras horreat, quando saepissime per illas peruagatus est?

§. LXVIII.

Thorax est deponendus.

Hoc instrumenti genus priscis temporibus iam vsitatum fuisse ex TERENTIO z) constat, qui virgines eodem indutas false ridet:

z) In Eunucho.

Haud

*Haud similis virgo est virginum nostrarum: Quas matres
student*

Demissis humeris esse, victo pectore, ut graciles fient.

*Si qua est habitior paullo, pugilem esse aiunt: Deducunt
cibum;*

Tametsi bona est natura, reddunt curvatura iunceas.

Thorax arctior omni iure inter causas, quae sexum sequio-
rem in grauidis mala coniiciunt, refertur, maxime omnium
gravidis damna infert. Nam nerui et muscoli vehementer
comprimuntur, stomachus vero sic coarctatur, ut, dum
versus externa se expandere nequeat, interna viscera com-
primat, vteri molem diminuat, per consequens fetus
augmentum tollat, et multas declinationes in corpore fetus
excitet, quae, sublata hac pessima machina, non orientur.
Sed hac in re surdis narratur fabula, et mulieres pergunt
cataphracta arctiori se iunceas et aegras reddere, tabem
marcoremque citare z).

§. LXVIII.

Deprauatus appetitus est corrigendus.

Appetitum deprauatum in grauidis quandoque absur-
da quaeuis desiderare, inter omnes constat; id quod vitium
non tantum in grauidis, sed etiam quandoque in virginibus
cachecticis obseruatur. Quae res nisi sint prorsum absonae
vel nociturae, concedantur. Sed valde prospiciendum est,
ne qua stomacho vis inferatur, et ob tardam concoctionem
malus succus nutritius aduehatur, vnde materia ad varios
morbos, fetum in vtero infestantes, colligatur, et ob particu-
las crudas maculae gignantur. Interdum iuuat clanculum

L 2

nauseo-

z) GEORG. FRANCUS A FRANCKENAV in Satyra XII. de Gallico
Planchette, p. 213. seq. ZIMMERMANN von der Erfahrung T. II.
p. 548. seq. ROUSSEAV in Emile, Partie 4. p. 244. recuf. in
T. VIII. de ses Oeuvres Edit. de Neuchatel 1775. BONNAVD *Ab-
handlung von der schädlichen Wirkung der Schnürbrüste*, Lipsf. 1773.

nauseosa et amara cum his, quae vehementer appetunt, commiscere, ut ea auerfari et iterum respuere discant.

§. LXX.

Motus corporis nimii sunt vitandi.

Motus corporis moderatus prodest grauidis, praecipue ambulatio, immo videmus, rusticas grauidas facile ferre solitos labores, modo non cum nimia fatigatione vel valido corporis nixu copulentur. Nam per vehementem musculorum motum sanguinis acceleratur cursus, et facile sanguis fetus per acceleratum humorum motum in telam cellulosam impellitur, et maculae gignuntur. Quare grauidae videant, ne pondera sursum tollant, nixus validos edant, choreis ducendis delassentur. His praemissis, nunc ad alteram indicationem pergamus, quae naeuorum curationem continet.

§. LXXI.

Signa naeuorum diagnostica.

Antequam naeuorum curationem ipsam aggrediamur, oportet prius signa diagnostica et prognostica naeuorum recensere, ut quisque intelligat, quid de curatione sit sperandum. Naeui cutanei, si quid video, generatim in *maculas et excrescentias* diuidi possunt; dantur tamen multae naeuorum varietates respectu coloris, figurae et indolis, quas ex Cl. PLENCKIO a) enumerasse sufficiat.

- I. *NAEVVS LENTICVLARIS*, est macula fusca vel nigra lentis magnitudine, una vel plures tales maculae praecipue in facie obseruantur.
- II. *NAEVVS FLAMMEVS*, alias etiam *morphaea flammea*, germanico *Feuermahl*, qui latam maculam, quae vini rubri in faciem quasi effusi colorem habet, refert.
- III. *NAEVVS TVBERCVLOSVS*, est macula, plus vel minus eleuata, tuberculis paruis, et non raro ubique pilis obsita.

III.

a) PLENCK Doctrina de morbis cutaneis, Viennae 1776. p. 34.

III. *NAEVVS CAVERNOSVS*, est excrescentia cutanea, rubri vel liuidi coloris, quae ex tela cellulosa in substantiam cavernosam mutata constat, et sanguinem vel succum gelatinosum in cauernulis suis continet. His naeuis vetulae nomen dant rei, cuius similitudinem prae se ferre opinantur, fici, mori cet.

V. *NAEVVS MALIGNVS*, profundas agit radices, et vasa tumida talis naeui tumorem canerosae indolis repraesentant.

§. LXXII.

Signa Prognostica.

Naeui materni, qui leuiore sunt, et in superficie cutis maculas efformant, a minimorum vasculorum distentione oriundas, aucto solidorum robore, tandem per aetatem sponte sua euanescent; at vero qui profundius radices agunt, rarissime, immo nunquam in melius sponte mutantur, quia adeo laesa in loco affecto naturalis structura est, vt vix, ac ne vix quidem in formam elegantem redeat. In prima infantia quilibet naeuus curationi, si quid effici potest, facilius patet, quam in adulta aetate; Ob summam enim tenellorum infantum sensibilitatem facile id consequimur, vt, applicatis congruentibus remediis, alius exinde habitus resultet. Tandem naeuus grauior et profundiori radice praeditus, accedente loci et partium adiacentium sensibilitate, satis aegre extirpatur, immo etiamsi hoc negotium ex voto cesserit, maior tamen cutis deformitas fit, et remedium ipso morbo durius est. Nec desunt funesta exempla, ex naeuo inepte tractato orta, ita, vt vel canerosam indolem indueret, vel ipsa gangraena et sphacelus subsequeretur *b*). Ideoque vbi ea naeui natura est, vt minus bene remedia, praesertim heroica et corrosiua, ferat, praestat sane eum intactum relinquere, quam temere agendo grauiora mala inducere.

§. LXXIII.

Varia specifica naeuorum medicamenta.

Remediorum specificorum naeuos tollentium ingens numerus passim apud auctores collaudatur, quae si dicendum, L 3 quod

b) Confer. WEDELII Differt. De naeuis maternis, Ienae 1688. et WOLF. THOMAS RAY Diss. De naeuis maternis §. 27. seq. Altd. 1742.

quod res est, nec vera sunt, nec proficua. In his primum commendatur *manus* hominis, longa *tabe extincti*, naeuo tamdiu admouenda, donec frigus partem aegram penetrauerit *c)*, deinde *frictio* repetita *cum lapide tonitruali*, vel ligno fulmine tacto *d)*, tandem *salua ieiuni hominis* illita *e)*. Alii *aquam destillatam Caryophyll. mont. et herbae s. CHRISTOPHORI*, in qua decidua funiculi umbilicalis portio macerata fuit, commendarunt *f)* rel. Quibus si quid proficitur, frictioni vel leni adstrictioni vnice acceptum ferendum est, eaque de causa credo, nec in quouis naeuo promiscue iuuare posse, nec temere mulierculis credulis assentiendum esse.

§. LXXIII.

Curatio naeuorum flammeorum ceterarumque macularum, superficiei cutis insidentium.

In naeuis flammeis maculae plerumque tantum planae sunt, quodammodo latae ac rubidae, quas supra ostendimus inde fuisse ortas, quod vascula vim natiuam, propter nimiam distensionem amiserunt, hinc illa reuocanda videtur. Quilibet igitur facile perspicit, totam curationem medicamentis roborantibus et subadstringentibus contineri, tuncque adhibendas esse fomentationes ex aqua frigida, vel ex aqua frigida, aceto vini et sale ammoniaco, vel aqua vegeto-minerali GOVLARDI, vel sola, vel cum aqua calcis viuae applicanda. Cl. THEDENI aqua vulneraria et camphorata etiam hic prodesse possunt.

§. LXXV.

Naeuorum tuberculorum curatio.

Ad delendos naeuos tuberculosos praestat, si partes vicinae emplastro adhaesiuo, in quo foramen secundum naeui magni-

c) SAVVAGES Nosol. Med. T. I. p. 130. ed. secund. et HELMONT in L. Demens Idea no. 46. p. 270. Opp.

d) IVNCKER Conspect. Chirurg. Tab. 37.

e) SEIBIZIUS in Specul. Med. pract. T. 2. p. 1802.

f) IONSTON in Idea Vniuers. Med. pract. L. VI. T. II. §. 1.

magnitudinem superest, defendantur, naeuus autem ipsi vnguentum ex aequalibus calcis viuae et saponis veneti partibus confectum, superimponatur. Hac via intra duodecim horas naeuus in escharam mutatur, succedente suppuratione tandem deciduam g). Cui remedio vbi naeuus non cesserit, tunc omnes pili nouacula abradantur, vesicatorium largum parti affectae imponatur, excitatae bullulae forcipe aperiantur, et vnguentum Basilicum cum copioso puluere cantharidum acutum imponatur, tandem fomentatio ex aqua calcis viuae cum mercurio praecipitato rubro applicetur. Vbi vero metus est; ne partes vicinae horum remediorum appositu laedantur, iubent chirurgiae magistri, vt in ambitu medicamenta discutientia, camphorata et oleosa apponantur h).

§. LXXVI.

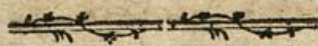
Excrefcentiarum curatio.

In excrefcentiis, vbi liber ad partem affectam aditus est, pensitatis antea curatius iis, quae contrariam rationem suadeant, vel ligatura, vel sectio locum habet. Ligaturae praecipue in naeuis pensilibus et angusta basi conspicuis, commode administrari possunt. Sine his, nisi enormes haemorrhagiae metuendae videantur, sectio quam maxime est commendanda. Sic enim vna vice omne vitium iugulatur. Particulares autem operationes quo minus tradam, angustia temporis et scriptionis academicae limites non permittunt. Quare B. L. ad scriptores medico-chirurgicos amandamus, vnaque nostrum laborem finiendum putamus.

g) PLENCK I. C. p. 35. RICKMANN I. C. p. 152.

h) Act. Hafnens., Vol. II. Obs. XII. p. 112.

M V L L E R O S V O

s.

P R A E S E S

Ex quo hac in academia commoratus es litterarum bonarum et medicinae gratia, totum TE meae disciplinae tradidisti, eamque ostendisti morum modestiam, ingenii indolem, assiduitatem, diligentiam discendique ardorem, ut spem certissimam faceres, TE fore aliquando doctrinae scientiaeque praestantia carissimo cuique commilitoni parem, inferiorem nemini. Nec spes fefellit. Nuper enim me nec tale quid opinantem conuenisti rogaturus materiam quandam medicam, in qua vires ingenii experiri liceret, atque tandem eam, quae in naeuis versatur, potissimum eligendam putasti, partim quia haec viribus TVIS conuenientissima esse videbatur, partim quia hic locus erat, ulterius exspatiandi et in vtramque partem disceptandi. Suasu ergo et hortatu meo rem TVAM sic peregisti, ut pauca haberem, quae hinc inde allinerem, et magis in voculis singulis, quam rebus me continerem. Vellem tamen pepercisses Cl. TODIO. Vereor enim, ne, dum patronum causae meae agere videris, ipse in ius voceris, et omni conuiciorum genere, ut illius mos est, afficiaris. Ego vero, qui cl. viri malum os, dicacitatem et mordacem linguam iure, nescio, quo, quavis data vel arrepta occasione, centies sensi, dudum didici spernere tales

